

Силабус навчальної дисципліни
«Фінансова безпека підприємства»

Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма	«Фінанси і редит»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	4 курс, 6 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Практичні (семінарські) – 24 год. Лабораторні – 12 год. Самостійна робота – 72 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Кафедра	Фінансів, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, проспект Науки, 9А, 7021836, http://www.kaffin.hneu.edu.ua/
Викладач (-і)	Кузенко Тетяна Борисівна, к.е.н, доц
Контактна інформація викладача (-ів)	Kol-dis@ukr.net
Дні занять	Вівторок
Консультації	Четверг 2 пара онлайн

Мета навчальної дисципліни вивчення навчальної дисципліни «Фінансова безпека підприємства» є формування у студентів поглиблених знань щодо узагальненні знань щодо виявлення та нейтралізації небезпек і загроз задля забезпечення фінансової безпеки підприємства, а також набуття практичних вмінь та навичок у галузі забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Передумови для навчання

Фінанси, Гроші та кредит, Фінанси підприємств, Фінансовий аналіз
Вміти аналізувати склад та ефективності використання економічних та фінансових ресурсів підприємства; формувати здатність до проведення оцінки фінансового стану підприємства; відпрацьовувати варіанти надання аналітичних висновків, отриманих в процесі аналізу, формувати здатність до визначення впливу фінансово-економічних чинників на діяльність підприємства, здатність до виявлення резервів підвищення ефективності діяльності та зростання фінансових результатів підприємства.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Фінансова безпека підприємства, як складова економічної безпеки підприємства. ...

Тема 1. Економічна безпека підприємств: сутність та шляхи формування

1.1. Зміст економічної безпеки та її рівні

Значення категорії “економічна безпека”. Характеристика терміну “безпека” і визначення його за суттю. Види безпеки. Елементи економічної безпеки. Рівні економічної безпеки. Фактори впливу на економічну безпеку.

1.2. Сутність економічної безпеки підприємства та її підсистеми

Рівні економічної безпеки держави. Концепція економічної безпеки України. Фактори економічної безпеки України. Економічна безпека на рівні регіону (області), її загрози. Оцінка рівня економічної безпеки регіону.

Економічна безпека на рівні підприємства (фірми). Ресурсно-функціональний підхід. Функціональні складові економічної безпеки.

1.3. Елементи загроз економічній безпеці підприємства.

Фактори економічної безпеки підприємства. Ефективність діяльності служб підприємства щодо забезпечення його економічної безпеки. Елементи загроз економічній безпеці підприємства. Класифікаційні ознаки загроз. Методи зменшення небезпек та загроз

Тема 2. Фінансова безпека підприємства, її критерії, рівні та методи оцінки

2.1. Фінансова безпека як складова економічної безпеки підприємства

Фінансова безпека як складова економічної безпеки підприємства. Концепція фінансової безпеки України. Понятійний апарат фінансової безпеки підприємства. Критерії фінансової безпеки підприємства. Сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємства. Сутність, зміст і завдання інформаційно-аналітичного та прогнозного забезпечення фінансової безпеки підприємства. Принципи фінансової безпеки підприємства. Умови забезпечення фінансової безпеки підприємства. Ознаки фінансової безпеки. Фінансова стратегія підприємства. Задачі щодо забезпечення фінансової безпеки підприємства.

2.2. Критерії та методи оцінки фінансової безпеки підприємства

Фактори впливу на рівень фінансової безпеки підприємства. Небезпеки і загрози, що впливають на фінансову безпеку. Рівні фінансової безпеки підприємства. Зв'язок фінансової безпеки підприємства із забезпеченістю його фінансовими ресурсами. Критерії та методи оцінки фінансової безпеки підприємства. Підходи до оцінки фінансової безпеки підприємства

2.3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства

Взаємозалежність фінансової безпеки держави та підприємства. Мінімізація загроз та забезпечення інтересів фінансової безпеки.

Тема 3. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

3.1. Система пріоритетних інтересів підприємства як основа механізму забезпечення його фінансової безпеки

Система пріоритетних інтересів підприємства як основа механізму забезпечення його фінансової безпеки. Фінансові інтереси підприємства. Класифікація фінансових інтересів у залежності від різних критеріїв. Алгоритм практичної реалізації фінансових інтересів підприємства. Теоретична модель реалізації фінансових інтересів підприємства в залежності від загроз фінансовій безпеці й економічній стратегії підприємства.

3.2. Структура механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства

Структура механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Склад механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства. Функції механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. .

3.3. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства

Функціональна структура управління фінансовою безпекою підприємства. Використання SWOT-аналізу у вигляді підфункції забезпечення фінансової безпеки підприємства. „Дерево” основних фінансових інтересів підприємства. Метод розробки сценаріїв розвитку подій. Алгоритм функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Типи фінансово-інвестиційної стратегії підприємства.

3.4. Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансової безпеки підприємства

Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансової безпеки підприємства. Види бенчмаркінгу. Методи бенчмаркінгу.

Змістовий модуль 2. Забезпечення фінансової безпеки підприємства

Тема 4. Адаптація підприємства як засіб забезпечення його фінансової безпеки

4.1. Види і процес адаптації, адаптивна реакція підприємства

Поняття адаптації підприємства. Мета адаптації підприємства до факторів впливу зовнішнього середовища. Адаптація підприємства до змін у зовнішнім середовищі. Параметрична адаптація. Структурна адаптація. Складові адаптації підприємства. Моделі поведіння підприємства, які визначають його готовність до адаптації. Сукупність адаптивних заходів підприємства. Складові адаптації. Класифікації адаптивної реакції підприємства. Адаптивна реакція підприємства. Процес адаптації. Класифікація адаптивної

реакції підприємства.

4.2. *Фінансове забезпечення адаптації підприємства до змін у зовнішньому середовищі.*

Фінансове забезпечення адаптації підприємства до змін у зовнішньому середовищі. Бюджет адаптації.

4.3. *Інформаційне забезпечення адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища*

Інформаційне забезпечення адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища, реакція підприємства на негативні зміни

Тема 5. Нормативне та інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства

5.1. *Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства*

Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства. Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової безпеки підприємства. Мета інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової безпеки підприємства.

5.2. *Сутність та види інформаційного забезпечення процесу планування фінансової безпеки*

Сутність та види інформаційного забезпечення процесу планування фінансової безпеки підприємства, його значення в рамках підвищення рівня фінансової безпеки підприємства

5.3. *Джерела інформації для визначення та моніторингу стану фінансової безпеки підприємства.*

Особливості визначення джерел інформації для визначення та моніторингу стану фінансової безпеки підприємства. Види інформаційного забезпечення процесу планування фінансової безпеки.

Тема 6. Державне регулювання діяльності підприємства та його фінансової безпеки

6.1. *Характеристика нормативно-правової бази захисту фірми*

Міждержавна нормативно-правова база захисту фірми. Міждержавні економічні угоди України та інших держав. Національне законодавство щодо забезпечення фінансової безпеки підприємств. Національне законодавство, щодо забезпечення фінансової безпеки підприємств. Забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання Цивільним, Кримінальним, Господарським, Податковим та іншими кодексами України.

6.2. *Порядок регулювання економічної та фінансової безпеки законами України.*

Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень. Положення про систему безпеки фірми.

Роль Колективної угоди в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Тема 7. Організація фінансової розвідки

7.1. *Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємств.*

Принципи фінансової розвідки. Вплив результатів фінансової розвідки на забезпечення стратегічного розвитку підприємства.

7.2. *Організація та ефективність фінансової розвідки*

Джерела інформації фінансової розвідки та методи її збору. Визначення ефективності фінансової розвідки на підприємстві.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни
Microsoft Excel

Рекомендовані джерела

Основна

1. Барановський О.Т. Фінансова безпека в Україні (Методологія оцінки та механізм забезпечення), Київський національний торг.-ек. ун-т. – К.: КНТЕУ, 2004. – 759с.
2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с..
3. Кузенко Т.Б., Мартюшева Л.С., Грачов О.В., Литовченко О.Ю. Фінансова безпека підприємства/навч.посібник.- Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 304 с.
4. Козаченко А. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: Сутність та механізм забезпечення: Монографія. – К.: Лібра, 2003. – 280 с.

Додаткова

5. Варналій З. С. Фінансова безпека України в контексті глобалізації інвестиційних процесів // Банківська справа. – 2001. - № 3. – с. 54 – 56.
6. Горячева К.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2003. - № 9.
7. Горячева К.С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01. – К.: НАУ, 2006. – 17 с.
8. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки // Економіст. – 2003. - № 8. – С. 65-67.
9. Загорельская Т. Ю. Финансовая безопасность предприятия как объект управления // Наук. праці ДНТУ. Вип. 103-4. – Донецьк, ДонНТУ, 2006. – С. 215 – 218.
10. Марченко О.М. Система оцінки фінансової безпеки підприємства: методи, показники та обґрунтування // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – 2006. – Вип.І. – С.269-276
11. Медведєва І. Б., Погосова М. Ю. Компонентний та структурний підхід до формування складу механізму управління фінансовою безпекою підприємства // Економіка розвитку. – 2007. – №3. – 91-93.
12. Смірнов С.М. Проблеми фінансової безпеки підприємства // Фінансове та інституційне забезпечення підприємств в Україні: Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ 24-25 березня 2005р. – К: Видавництво Європ. ун-ту, 2005. – С. 92-94

Система оцінювання результатів навчання

Мінімальна кількість балів присвоюється здобувачам в разі отримання їм за всіма видами робіт, передбачених робочим планом, мінімально необхідного мінімуму виконання та відвідування занять, , максимальна кількість балів присвоюється за бездоганне виконання усіх видів робіт, передбачених робочим планом та 100% відвідування цих занять, своєчасне та в повному обсязі виконання усіх завдань. . Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в технологічній карті дисципліни.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
...Лекції	16
...Практичні роботи	44
...Лабораторні роботи	20
...	
Письмова контрольна робота	20
Колоквіум	
Есе	
Екзамен (за наявності)	
Максимальна кількість балів	100

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (іспиту), диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, тренінгу	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C	задовільно	
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F	незадовільно	

Політики навчальної дисципліни

Відповідно до Закону України «Про освіту» «Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності, сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Списування під час контрольних (модульних) робіт та екзаменів заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.